

GELDERSE ACADEMIE

Foto Ton Pors

Academieberichten september 2025

Het nieuwe seizoen gaat weer van start met voor 2025 een tweetal lezingen, de leergang Democratisch Burgerschap, en een lezingenreeks Gelderse Academie in de regio.

Dr. Leen Hordijk opent het Academiejaar op dinsdag 28 oktober 2025, met de rede:

Natuur en stikstof: lossen we het ooit op?

Hordijk was voorzitter van de Commissie Hordijk die in 2020 met aanbevelingen kwam om stikstofberekeningen te verbeteren.

In de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw hadden grote delen van Europa veel last van zure regen. Sinds het begin van deze eeuw is er nauwelijks zure regen meer, omdat in

heel Europa de uitstoot van zwaveldioxide met 80-90% is verminderd. De uitstoot van de andere oorzaak van de verzuring, stikstof, is met maar 50% omlaag gebracht, vooral als gevolg van de katalysator in auto's.

Het stikstofprobleem is dus al meer dan veertig jaar aanwezig. De laatste twintig jaar hebben achtereenvolgende regeringen geprobeerd de uitstoot van stikstof omlaag te krijgen. Dat lukte in het begin, maar sinds 2010 is de daling gestagneerd.

Achtentwintig oktober gaat het over de cijfers en de feiten, de wetenschappelijke onderbouwing, de rol van het buitenland, de wetgeving en de mogelijkheden om het anders aan te pakken.

Leen Hordijk (1946) studeerde econometrie aan de Erasmus Universiteit,

GELDERSE ACADEMIE

promoveerde aan de VU, en werkte als onderzoeker en docent in de milieuwetenschappen.

Hij was van 1991-2011 hoogleraar aan de Wageningen Universiteit, en werkte daarvoor o.a. bij de VU, het RIVM en het internationale onderzoeksinstituut IIASA in Oostenrijk.

Van 1994-2000 was hij bestuurslid (waarvan drie jaren voorzitter) van het gebied Maatschappij- en Gedragswetenschappen van NWO, de nationale onderzoekfinancier van Nederland.

Van 2002-2008 was hij directeur-generaal van IIASA en daarna tot 2012 directeur van het milieuonderzoeksinstituut van de Europese Commissie in Ispra (Italië).

Sinds zijn pensionering voert hij kortlopende projecten uit, waaronder de visitatie van de milieuopleidingen aan de Nederlandse en Portugese universiteiten en de beoordeling van wetenschappelijke instituten in binnen- en buitenland.

In 2018 was hij tijdelijk chiel scientist van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

In 2020 was hij voorzitter van het Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof dat de kwaliteit van de wetenschappelijke input in het stikstofbeleid beoordeelde.

De lezing vindt plaats op dinsdag 28 oktober in de Catharinakapel, het oude universiteitsgebouw van de Academie, Klooster 1 in Harderwijk. Aanvang 20.00 uur, inloop vanaf 19.30 uur. Toegang gratis. Een vrijwillige bijdrage wordt zeer op prijs gesteld.

Reserveren kan via

reserveren@gelderseacademie.nl , of als antwoord op deze mail.

Op 26 november zal de jaarlijkse Cleveringalezing gegeven worden door dr. Bart van der Boom, universitair docent Geschiedenis aan de Universiteit Leiden, met als titel De politiek van het kleinste kwaad. De Joodse Raad, 1941-1943.

Aanvang 20.00 uur in de Catharinakapel, Klooster 1 in Harderwijk.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, op 26 november 1940, hielden meerdere Leidse hoogleraren protestcolleges naar aanleiding van het ontslag van twee joodse collega's, de hoogleraren Meijers en David.

Professor Cleveringa, decaan van de rechtenfaculteit, legde in zijn protestrede

GELDERSE ACADEMIE

haarfijn uit waarom de maatregelen van de Duitse bezetter in strijd waren met het volkerenrecht. Een moedige daad in een gevaarlijke tijd.

Samen met het Cleveringacomité Harderwijk/Zwolle en het Leids Universiteits Fonds organiseert de Gelderse Academie deze lezing. In het oktobernummer van de Academieberichten volgt meer informatie.

Reserveren kan via reserveren@gelderseacademie.nl of als antwoord op deze mail.

Leergang Democratisch Burgerschap

De door COVID getorpedeerde leergang wordt weer opgestart met drietal nieuwe initiatieven. Een cursus Democratisch Burgerschap, een lezingenreeks in verband met de gemeenteraadsverkiezingen maart 2026 en een leesgroep Hannah Arendt.

Cursus Democratisch Burgerschap

Gelderse Academie en bibliotheek Noordwest Veluwe

Waarom deze cursus

In Nederland leven we in een democratie, waar iedereen de mogelijkheid heeft om mee te doen, mee te denken en mee te beslissen.

Toch voelen veel burgers zich soms machteloos, staan we scherp tegenover elkaar en lijkt de overheid onmachtig. Aan de andere kant nemen burgers steeds vaker het initiatief, bijvoorbeeld wanneer buurtbewoners samen optrekken tegen eenzaamheid of gezamenlijk een plan voor hun buurt maken.

De centrale vraag is hoe kunnen we ons als verantwoordelijke burgers gezamenlijk

inzetten voor een vitale democratie en een samenleving waarin het goed leven is?

Wilt u meer weten over de ontwikkelingen rond de democratie in ons land? En hoe u als burger invloed kunt uitoefenen op het overheidsbeleid en de inrichting van de samenleving?

Meld u dan aan voor de cursus Democratisch Burgerschap.

Doel van de cursus

Als Gelderse Academie en Bibliotheek Noordwest Veluwe willen wij maatschappelijke ontwikkelingen bespreken, kennis vergroten en de participatie van burgers versterken. Democratisch burgerschap betekent voor ons dat alle burgers invloed kunnen uitoefenen op overheidsbeleid en de inrichting van de samenleving, op een democratische wijze: gewelddoos, met argumenten en begrip voor andere standpunten.

Wat gaan we behandelen

1. Basisbegrippen: We beginnen met de basis: wat betekenen burger, democratie en rechtsstaat?
2. Actuele ontwikkelingen: We bespreken relevante thema's zoals sociaaleconomische ongelijkheid, sociale media en het verval van brede volkspartijen.
3. Invloed uitoefenen: We verkennen manieren waarop u als burger invloed kunt uitoefenen, zoals in gesprek gaan met medeburgers en beleidsmakers, lid worden van een politieke partij, een initiatief in de wijk opzetten of een actiegroep steunen.

GELDERSE ACADEMIE

Praktische informatie

- Data: zaterdagochtend 1, 15 en 29 november, van 10.00 uur tot 12.00 uur
- Waar: Bibliotheek Noordwest Veluwe, Havendam 56, 3841 AA Harderwijk
- Vorm: Een combinatie van college, discussie en opdrachten
- Cursusleider: dr. Henk Beltman, expert op het gebied van burgerparticipatie en auteur van het essay 'Democratisch burgerschap, een pleidooi voor democratisering van maatschappij en overheid'
- Voor wie: Iedereen is welkom, ongeacht achtergrond, afkomst of opleiding. Er zijn geen kosten verbonden aan deelname
- Maximaal 12 deelnemers

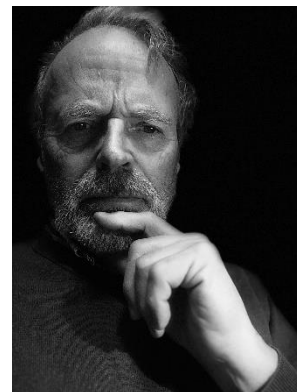
Meld u aan voor 15 oktober 2025 via reserveren@gelderseacademie.nl, of als antwoord op deze mail. Na aanmelding nemen we contact met u op om uw motivatie en wensen kort door te spreken.

Leeskabinet Sophia

Voor een beter begrip van de wereld om ons heen, nodigen wij u uit om gezamenlijk te lezen en te discussiëren over de werken van invloedrijke filosofen. In deze editie willen we de focus leggen op Hannah Arendt. We

beginnen met een **Hannah Arendt leesgroep**, waarin we samen reflecteren op haar filosofie en de relevantie ervan voor onze huidige tijd.

We doen dat aan de hand van fragmenten uit haar werk waaronder het boek "The Origins of Totalitarianism" (1951), vertaald als Totalitarisme door Remi Peeters en Dirk de Schutter, en uitgegeven door Boom in 2005. Dit belangrijke werk beschrijft hoe totalitaire regimes ontstaan uit desinformatie, en hoe massa's zich losmaken van traditionele structuren. Arendt legt bloot hoe ideologieën de werkelijkheid kunnen vervangen. In een tijd waarin we geconfronteerd worden met **populisme, digitale propaganda, en autoritaire tendensen** van Rusland tot het Westen, is dit boek bijzonder relevant en scherp.

De gesprekleider van onze leesgroep zal zijn drs. Frank Gunneweg, die ons zal begeleiden in de diepere lagen van Arendts denken.

De kennismakingbijeenkomst is op maandagavond 3 november 2025, de vijf bijeenkomsten daarna maandelijks.

- Kosten 5 € per keer als bijdrage aan de kosten
- Max. 7 deelnemers

p/a Badweg 69, 3842 LJ Harderwijk. Telefoon 06 55 89 68 53, email: info@gelderseacademie.nl,
website: www.gelderseacademie.nl, KvK 57476217, ANBI,
Bank: NL18RABO 011 9576287

GELDERSE ACADEMIE

- Aanvang 19.30 uur
- Locatie in Harderwijk, wordt bekend gemaakt bij inschrijving

Aanmelden kan via reserveren@gelderseacademie.nl of als antwoord op deze mail

Lezingen Academie in de Regio

In onze regio bieden wij een unieke kans om kennis te maken met fascinerende onderwerpen door middel van lezingen die door onze Academie worden georganiseerd. Deze lezingen zijn beschikbaar voor clubs, verenigingen en instellingen die geïnteresseerd zijn in het verdiepen van hun kennis over diverse thema's.

Onze lezingen bestrijken een breed scala aan onderwerpen, waaronder:

- Het boze oog en bijgeloof
- Mirakels: Een verkenning van wonderen
- De Gelderse Academie
- Hekserij
- Middeleeuwse Bouwmeesters
- Volksverhalen van Nederland

De lezingen worden gegeven door drs. Ben van Noort, een ervaren spreker met een passie voor het delen van kennis. Zijn boeiende presentatiestijl en diepgaande kennis maken elke lezing tot een belevenis.

Geïnteresseerden kunnen hun aanvraag indienen via info@gelderseacademie.nl

Met deze lezingen biedt de Gelderse Academie een kans om te leren, te ontdekken en te inspireren.

Wat is de Gelderse Academie

De huidige Academie is opgericht in 2011 als een bescheiden voortzetting van de historische Gelderse Academie of Universiteit van Harderwijk die van 1648 tot 1812 actief is geweest en is opgeheven bij decreet door Napoleon.

De kern van de huidige activiteiten bestaat uit het organiseren van lezingen (waaronder de Cleveringalezing), een Studium Generale, de leergang Democratisch Burgerschap en Burgerparticipatie.

Ook doet zij onderzoek naar ontwikkelingen die aan de actualiteit raken en kunnen worden omgezet in lezingen, colleges en leergangen. Daarnaast doet zij onderzoek naar en reconstructie van het verleden van de Academie.

GELDERSE ACADEMIE

Aangezien de Gelderse Academie een stichting is met ANBI status, maar zonder structurele subsidie, worden donaties zeer op prijs gesteld. Dat kan via de onderstaande QR-code.

Uitschrijven/inschrijven

Mocht u in de toekomst geen mailberichten meer willen ontvangen van de Gelderse Academie, of kent u juist iemand die graag wel op de hoogte gehouden wil worden? Wilt u dit dan kenbaar maken door deze mail in die zin te beantwoorden.